

Referat fra Borgermødet den 19. november 2015 om Digeprojekt Rørvig

Dagsorden

TID	Emne	Person	Organisation
17:00 – 17:10	Velkommen	Morten Egeskov – formand for Miljø- og Klimaudvalget	Byrådet
17:10 – 17:20	Baggrund	Henning Viby	Kystgruppen
17:20 – 17:50	Projektbeskrivelse	Peter Fløcke Klagenberg	Niras
	Erstatningsnatur	Jan Fischer Rasmussen	Biolog
17:50– 18:00	Spørgsmål		
18:00 – 18:10	PAUSE		
18:10 – 18:20	Projektets økonomi, herunder fordeling mellem de påtænkte bidragspligtige	Rasmus Kruse Andreasen	Natur, Miljø og Trafik
18:20 – 18:30	Digelag, drift og vedligeholdelse.		
18:30 – 18:35	Ekspropriation		
18:35 – 18:40	Den videre sagsbehandling		
18:40 – ca. 19:15	Spørgsmål		

*****

Formanden for kommunens Miljø- og klimaudvalg **Morten Egeskov** (ME) bød velkommen til mødet, og ganske kort ridsede baggrunden for mødet op, samt opfordrede til en god og saglig debat. Herefter gav han ordet til **Henning Viby** fra arbejdsgruppen.

*****

Som formand for arbejdsgruppen vil jeg - på gruppens vegne, også gerne byde velkommen til alle, der er mødt op i dag. Lad mig derfor lige præsentere, hvem der sidder i arbejdsgruppen:

Marianne Povlsen
Frede Nielsen
Jens Nygaard
Knud B. Pedersen
Samt mig selv.
Alle har vi hus ud til Fjordstien.

Baggrunden kender vi alle. Bodilstormen og de forfærdelige eftervirkninger, som alt for mange blev berørt af. Selv slap jeg billigt, idet vores hus gik fri, men på hele grunden lå der 10-20 cm tang. Derimod blev naboerne på begge sider temmelig hårdt ramt. Den ene var Max Akselbo, og da han jo pludselig havde fået nok at se til, stillede jeg mig i spidsen for dette initiativ, for vi var enige om, at noget måtte gøres.

Vi indkaldte allerførst til et møde på Lyngkroen den 23. august 2014 og 15 lodsejere deltog. Derefter dannede vi arbejdsgruppen, og der har indtil nu været afholdt 12 møder.

Den 23. oktober 2014 udsendte vi så en informations mail "Til alle lodsejere langs Fjordstien (fra havnen til møllen), samt et antal i både 2. og 3 række fra fjorden", - i alt omkring 48 lodsejere. Det viste sig nemlig, at flere end vi umiddelbart havde troet, var interesseret i at deltage. At det så senere har vist sig, at langt flere – rent teknisk – falder ind under de præmisser der er gældende for sådanne situationer, kom fuldstændig bag på os.

Ingen af os i arbejdsgruppen hævder at vide ret meget om diger, så det har fra starten stået klart for os, at vi måtte have kvalificeret rådgiverassistance. Det viste sig således også, at vores oprindelige forslag til opbygning af diget, ikke holder vand (hvis man må bruge et sådant udtryk), men heldigvis er der folk, som ved en hel del om disse ting. Vi tog derfor kontakt til ingeniørfirmaet NIRAS (som mig bekendt er landets førende indenfor kystsikring), og vi indledte et meget frugtbart samarbejde. Lad mig allerede her slå fast, at diget ikke (som det desværre er blevet sagt flere steder) vil blive 2.10 meter højt, men kun omkring 80 cm i forhold til kotehøjden på Fjordstien.

Næste trin skulle så være, at få udarbejdet et projekt, og da det jo bestemt ikke er gratis, fik vi kontakt til kommunens Natur- og Miljøafdeling med Rasmus Kruse Andreasen som kontaktperson, og også her mødte vi en utrolig positiv indstilling. Rasmus har deltaget i en del af vore møder, og at vi er nået så langt i processen som tilfældet er på kun godt et år, skyldes i høj grad Rasmus og kommunens åbenhed og interesse for sagen.

Den 19. februar 2015 udsendte Odsherred kommune så en høringskrivelse om Digeprojekt Rørvig, og der blev modtaget 20 hørings svar – hvoraf omkring halvdelen var imod projektet. I arbejdsgruppen besluttede vi dog, at kalde disse mennesker for "tvivlere", idet vi ikke syntes, at man rent sagligt kunne være imod noget, som man ikke helt vidste hvad var. At være imod måtte efter vores opfattelse vente til der forelå et konkret projekt, som man derefter sagligt kunne argumentere imod. Antallet af tvivlere var dog så lille, at vi var opmuntret til at fortsætte arbejdet.

Dette blev yderligere bestyrket, da byrådet den 26. maj 2015 behandlede vores sag og godkendte, at vi kunne arbejde videre med dette oversvømmelsesprojekt og desuden blev det besluttet, at kommunen midlertidigt ville afholde udgifterne til projektudarbejdelse (max. ½ mio.kr), samt at stille kommunegaranti for lån til projektets realisering. En mere detaljeret gennemgang af økonomien kommer vi til senere.

Vi gik nu i gang med detailprojekteringen i samarbejde med NIRAS, og med kommunen på sidelinjen. Det viste sig at være mere omfattende end vi havde forventet, men ingen skal være i tvivl om, at vi i dag er meget tilfredse med resultatet, som er kørt lige efter bogen. Efter mit indlæg vil Peter Fløkke Klagenberg fra NIRAS gennemgå projektet, men mange af jer har jo nok allerede nu et godt kendskab til det, da det jo har ligget på kommunens web-side siden indkaldelsen til dette borgermøde.

Vi er naturligvis klar over, at nogle af dem vi før kaldte tvivlere, nu er blevet til modstandere. Det er en del af processen og vilkårene i et demokrati. Jeg vil dog opfordre til, at eventuelle modstandere virkeligt argumentere sagligt, og samtidigt gør sig klart, at vilkårene også betyder, at enkeltinteresser må vige for flertallet i sådanne situationer. Det er en samfundsmæssig helhedsbetragtning – også kaldet almenvellet -, og derfor kan man som enkeltstående modstander, risikere at det eneste man får ud af det, vil vise sig at være en forsinkelse af hele processen, - en forsinkelse som måske kan blive skæbnesvanger, hvis en ny Bodil kommer inden et dige måtte være etableret.

Vi kan også forstå, at nogle - med lidt mere afstand til Fjorden - føler sig uretmæssigt berørt, fordi en større eller mindre del af grunden har en kotehøjde, som falder ind under vores besluttede sikringsniveau. Antallet af disse har også overrasket arbejdsgruppen, men også her må vi konstatere, at der er bestemte spilleregler for sådanne ting, som vi ikke er herre over. Her kan man med nogen ret sige, at der gælder de samme vilkår som for de blinde, der også må være med til at betale for gadelyset.

Jeg vil dog opfordre til, at når man ser på sin egen økonomi i denne sag, at man så indregner stigende forsikringspræmier og faldende huspriser for kystnære ejendomme, der ikke er stormflodssikret. Tag eventuelt kontakt til jeres forsikringsselskab og en mægler, for de ved hvad det betyder. Ud over den materielle del, så er der også den mentale del, hvor man skal leve med frygten for en gentagelse, og hvad det betyder for ens egen hverdag.

Ingen ved jo hvornår den næste store storm kommer, - for kommer det gør den. Nogen mener indenfor 5 år og andre måske 50 år. For dem, der blot følger en smule med i klodens store forandringer som følger af klimaændringer, kan der ikke herske tvivl om, at det kun bliver værre og værre. Derfor haster det med at få sikret vores kyststrækning her i Rørvig, og afslutningsvis vil jeg udtrykke en stor tak til de mange positive lodsejere, som har fulgt vores arbejde. Også en tak arbejdsgruppen og NIRAS, men i særdeleshed en stor tak til kommunen, biologerne og ikke mindst Rasmus, for alle har de arbejdet hurtigt og med stor interesse for sagen, hvilket har været en gevaldig opmuntring for arbejdsgruppen.

Lad mig til slut opfordre til, at vi i aften får en god, nyttig og ikke mindst saglig debat, så vi kan få afdækket alle vinkler i denne sag.

På forhånd tak for det.

*****

Herefter gennemgik **Peter Fløkke Klagberg** (PFK) fra NIRAS hele projektet – i princippet det samme som har stået på kommunens web siden indkaldelsen til mødet.

*****

Kommunens biolog **Jan Fischer Rasmussen** fulgte efter med et indlæg om erstatningsnatur, som jo er aktuelt i denne sag.

*****

Rasmus Kruse Andreasen (RKA) fra kommunens fagcenter Natur, Miljø og Teknik gennemgik til sidst hele økonomien, selve processen for sagsforløbet, samt etablering af et kommende Digelag mv.

*****

I sagens natur dukkede der løbende spørgsmål op fra salen, og disse blev omgående besvaret. I den efterfølgende spørgetid kom der mange ting op, og undertegnede måtte ret hurtigt erkende, at det ikke var verdens nemmeste opgave, at forsøge sig som referent. Hvis noget mangler eller måske ikke lige er opfattet helt korrekt, bedes man have forståelse for det, men det er efter min bedste overbevisning rimeligt retvisende for, det reelle forløb.

Thomas Adamsen, Toldbodvej 72

Ville vide om arbejdsgruppen havde handlet i strid med det opdrag der var givet (ved primært at arbejde med løsning A), og om de enkelte lodsejere i den forbindelse eventuelt kunne drages til ansvar. ME forklarede at kommunen dækker alle omkostninger, hvis projektet ikke bliver til noget, samt at kommunen havde godkendt, at man undersøgte alle 3 forslag, da det viste sig, at løsning B og C ville blive urimeligt dyre. Senere på mødet supplerede RKA med, at kommunen også finder, at løsning A ud fra et naturmæssigt synspunkt blev vurderet som en attraktiv løsning. Dette skyldes, at man med den rette pleje kan få et naturindhold, der er større end det nuværende.

Adamsen mente at projektet ville blive alt for dyrt og efterlyste alternativer, som et muret stendige eller watertubes.

PFK forklarede, at en mur ville blive omkring 3 gange så dyr som denne digeløsning, samt at der var erfaring med at en mur kunne brække ved for stort vandtryk, og i givet fald derfor skulle genopføres fra bunden.

Watertubes har vist sig meget lidt effektive, og tilmed meget sårbare. Desuden skal de 2 stk. til for at holde

vandtrykket, så prisen pr. lbm er ca. 1550,- plus folk a 1000,- hvilket er alt for dyrt. Endelig skal sådanne watertubes udskiftes hver 5 år, for at kunne indgå i beredskabet.

Senere på mødet supplerede RKA med, at man fra et andet projekt i kommunen, hvor man har foreslået en palisadevæg af såkaldt azobé-træ, har fået det svar fra Kystdirektoratet, at man kun kan godkende alternativer til diger, hvis det af pladshensyn ikke er en mulighed.

Finn Sandbo, Løvstræde 9

Hvad danner afgrænsning for bidragsyderne? RKA forklarede, at det var kotehøjder taget fra de officielle målinger, som alle myndigheder og rådgivere i landet benytter sig af.

Lasse Braae, Sofievej 10

Vi havde oplevet Bodilstormen, - og det ville kun blive værre, så han mente vi skulle have is i maven og vente på en samlet løsning i form af en Isefjordsdæmning. PFK forklarede at en sådan dæmning var anslået til ca. 1,5 mia. kr., så det lå ikke lige for, samt at biologien ville komme til at lide voldsomt under den efterfølgende alt for ringe vandudskiftning i fjorden.

Susanne Eiler, Fjordvænget 11

Mente at der her blev fremmanet et trusselsbillede som ikke var reelt, og at der ved diget ville blive ødelagt en fantastisk natur.

Thomas Adamsen, Toldbodvej 72

Ville gerne give ros til arbejdsgruppen, da vi jo var i samme båd, men ville andet – ud over naturen blive ødelagt?.

Kirsten Scherer, Toldbodvej 74

Forklarede, at de under stormen havde sikret huset mod indtrængning af vand fra siderne, men at det efterfølgende viste sig, at vandet kom op under huset, med store skader til følge. Ville vide om diget kunne modstå vandpresset under jorden. PFK forklarede, at vand altid kan komme under, men at diget ville blive opbygget solidt, så kun meget lidt vand i givet fald kunne trænge igennem over tid. Alternativt skulle man grave meget langt ned, - og så kunne man alligevel ikke være helt sikker.

Nina Cederberg Thunbo, Strædet 10

Ville vide hvor mange meter ud, der ville komme erstatningsnatur. PFK forklarede, at der ville blive tale om 3-5 meter, og af det ville blive samme naturtype som nu. ME opsamlede med en betragtning om, at bredden må antages at blive dobbelt så bred, som den del af den beskyttede natur diget dækker. Altså fordi man skal skabe dobbelt så meget natur som man ødelægger.

Jan Larsen, Toldbodvej 40 – 42

Hvordan sikrer man, at vandet ikke kommer bag om? PKF: Diget "forlænges" rundt til P-pladsen (formentlig ved en højvandsmur eller ved at hæve pladsen), og man kunne tænke sig et mindre bump på Toldbodvej, for at være sikker. Ved styrtregn opsamles vandet af grøfter langs diget og pumpes over diget og ud i fjorden.

Hvad så med huse på den anden side af Toldbodvej? PFK bemærkede til dette, at det ville i givet fald være en opgave for forsyningen og ikke noget et dige skulle klare.

Lisbeth Tamstorf, Skolelodden 9

Var nervøs for at et rekreativt område ville gå tabt, men fik forklaringen, at der i princippet ikke blev pillet ved naturen.

Thomas Adamsen, Toldbodvej 72

Hvis man kan have en højvandsmur ved P-pladsen, så hvorfor ikke hele vejen. PFK: Som tidligere nævnt er det dyrere, og kan medføre store problemer senere. Arbejdsgruppens oprindelige forslag med L-elementer i beton er også blevet underkendt.

Ulrih Schultz, Roskilde Universitet

Bekræftede, at erfaringen viste, at mure slår revner og skal i så fald rives ned og erstattes. I øvrigt kunne vi forvente at Kystdirektoratet ville afvise en løsning med en mur.

Susanne Eiler, Fjordvænget 11

Ønskede spørgsmålet om forsikring belyst. Hvad siger forsikringsselskaberne og er de opmærksomme på om der bliver bygget diger / kommer det i BBR registreringen?

HV orienterede om, at arbejdsgruppen havde forsøgt at finde generelle oplysninger, men der henvises til, at selskaberne kan have forskellige vurderinger omkring dette spørgsmål.

Vi har derfor også opfordret til, at hver enkelt lodsejer skulle forhøre sig i eget selskab, samt eventuelt hos en ejendomsmægler, for gruppens oplevelse er, at kystnære ejendomme uden stormflodssikring helt sikkert vil falde i værdi og stige i forsikringspræmie indenfor en meget kort tidshorizont.

Mette Boye, Toldbodvej 26

Fandt det ikke rimeligt, at hun skulle inddrages i betalingen, da hendes ejendom kun med få m² faldt ind under den fastsatte kote for sikringsniveauet. Hun kunne med få midler selv sikre det lille område. RKA forklarede, at det var gældende regler, som man ikke kunne komme udenom.

Lisbeth Tamstorf, Skolelodden 9

Fortalte at Bodilstormen heller ikke havde været i nærheden af deres ejendom.

Jette Sade, Strædet 31

Fortalte at hun kunne tiltræde projektet, selv om de heller ikke havde været berørt af Bodilstormen.

Ditte Rosenqvist, Roskilde Universitet

Ville vide hvor meget man havde forholdt sig til de forskellige scenarier, og det foreslåede fordelingsprincip. RKA forklarede, at det var de samme som var brugt ved projektet på Gniben, og at der ikke havde været klager over kommunens afgørelse.

Caroline Eiler, Fjordvænget 11

Påpegede, at det kunne være en stor udgift for et sommerhus, og ville vide om man havde foretaget en kobling mellem sommer- / helårshuse? Til dette bemærkede ME, at m² priserne i Rørvig var højere for sommerhuse, og at der ikke var foretaget en sontring.

Susanne Eiler, Fjordvænget 11

Ville vide hvor udsat området var, men det var umuligt at besvare entydigt.

Thomas Adamsen, Toldbodvej 72

Fortalte, at hans ejendom ligger i 1. række, men han havde heller ikke været berørt af Bodilstormen. RKA forklarede, at området er udpeget til sikringsniveau 2.10 meter ifølge kommunens klimatilpasningsplan, men at det selvfølgelig var usikkert, da ingen med sikkerhed kan vide hvad der er rigtigt.

PFK (som selv har arbejdet 7 år i Kystdirektoratet) bemærkede, at det er ham der har lavet disse statistikker, og at Kystdirektoratet har vist stor interesse for disse tal. I øvrigt arbejdes der nu med nye højvandstal – 20-25 cm højere – for at fremtidssikre.

Mette Boye, Toldbodvej 26

Oplyste, at hun var en af de 15 lodsejere der ikke modtog kommunens første orientering. (Skyldtes at der efterfølgende er fremkommet nye måleresultater, som inddrager flere, og som kommunen skal benytte sig af). Forespurgte, om man ikke kunne se på husets placering i stedet?

Jan Tamstorf, Skolelodden 9

Skal vi leve med, at jorden skal doubles op som erstatningsjord? ME Ja, det er lovgivning vi ikke kan ændre på.

Poul Thunbo, Strædet 10

Mente at der var usikkerhed omkring økonomien, og ville vide om beløbet for den enkelte kunne holde. Desværre viste der sig et par mindre fejl i de fremviste tal, og de vil omgående blive rettet på nettet. Imidlertid mener vi, at der er indlagt så meget sikkerhed, at det bør kunne holde.

Lasse Braae, Sofievej 10

Mente at der skulle tages en risikovurdering, idet sandsynligheden for en oversvømmelse var mindre her.

Jan Larsen, Toldbodvej 40 – 42

Kommunen ejer selv 2 parter, skal de ikke deltage. RKA jo, på lige fod med andre.

Thomas Adamsen, Toldbodvej 72

At der er 15 lodsejere som i første omgang ikke blev hørt er beklageligt, og hvad hvis de var blevet hørt? RKA: 1. høring var alene et spørgsmål om vi skulle gå i gang med undersøgelserne. 2. Høring giver mulighed for indsigelser til det konkrete projekt, så det har reelt ingen betydning haft.

Leon Nielsen, Skolelodden 11

Mente at det var et umuligt fordelingsprincip, og at det burde være m2 – pris i stedet.

Susanne Eiler, Fjordvænget 11

Mente at Fjordstien var fælles natur arv og at alle i Rørvig derfor skulle deltage i anlægget.

Niels Engelsborg, Toldbodvej 30

Kan slet ikke se fjorden, og spørger hvorfor det skal gå så stærkt, så man glemmer 15 lodsejere og oplever at projektet bliver dyrere. (De 15 var ikke glemt, men nye beregningsmodeller inddragede dem, og projektet er ikke blevet dyrere, der var blot sket en beklagelig fejl i de viste tal).

Marcus Bech, Amalievej 6

Ville vide hvordan man ville udføre overgangen ved havnen. PFK oplyste, at der ville blive udført en passage over en strækning så både p-plads, cykler og kørestolsbrugere ville blive tilgodeset.

Lisbeth Tamstorf, Skolelodden 9

Slog fast, at de ikke er modstandere til trods for, at de ikke var berørt af Bodil, men opfordrede til, at vi tænkte os om en gang mere.

Bennye Austrig, Fjordvænget 4

Ville have oplyst hvordan beslutningen i kommunen blev taget – hvor mange skulle være for, - og hvor mange imod.? ME forklarede at det i sidste ende ville være en subjektiv vurdering, hvor alle indvendinger ville indgå.

Jan Tamstorf, Skolelodden 9

Kunne ikke forstå, at bevoksningen på et kommende dige skulle slås, når man i dag ikke måtte slå, og mht. oversvømmede brønde, så burde det være forsyningens problem. PFK oplyste at Kystdirektoratet havde en

meget klar holdning til, at klæg ler ikke er nok, men at der skal sås rødsvingel græs så rodnettene kan låse jorden, - og derfor skal det slås. Der er foretaget prøver med græs, og det er det bedste man ved i dag. RKA nævnte, at der er forskel på om arealet slås ugentligt eller en til to gange om året.

Jan Larsen, Toldbodvej 40 – 42

Ser gerne at matrikelberegningerne ændres, og at vedtægterne ændres omkring formål for både dige og strandeng, idet ikke alle ønsker at slå strandengen. Bør være en gang om året i stedet for hver uge.

Thomas Adamsen, Toldbodvej 72

Der bør være en biologisk målsætning vedrørende slåning, da diget ingen bølgepåvirkning får. Vi må påvirke byrådsmedlemmerne.

Lasse Braae, Sofievej 10

Beregning af arealet bør overvejes – vi skal have projektet gennemført.

Marcus Bech, Amalievej 6

Fik bekræftet, at priserne var med moms.

Morten Egeskov, der som særdeles veloplagt ordstyrer, havde sikret at alle kom til orde, kunne herefter konstatere, at der ikke var flere spørgsmål, og takkede for en god tone og en saglig debat.

Afslutningsvis redegjorde **Henning Viby** for tankerne omkring den kommende udbudsrunde, og opfordrede berørte lodsejere til eventuelt at kontakte arbejdsgruppen, hvis de havde synspunkter til dette eller kunne byde ind med forslag, idet arbejdsgruppen var fast besluttet på, at dette skulle være et fælles projekt, som tilgodeså flest mulige interesser.

Med disse ord blev et meget tilfredsstillende mødeforløb afsluttet.

Således opfattet af Henning Viby / 21-11-2015

Det kan oplyses, at 39 ejendomme (ud af 85 berørte) var repræsenteret ved fremmøde, og at der i alt var omkring 65 personer til stede ud over indlægsholderne.

Til sidst vil arbejdsgruppen udtrykke håbet om, at også andre kunne glæde sig over at se Sognegården fremstå i fornyet og flot opsætning, med god og velvillig betjening.

Tak for en god aften.

Efterfølgende skal det oplyses, at arbejdsgruppen har opfordret til, at man fastholder tidsfristen for denne høring til den 19. december.

Ligeledes har vi anmodet om, at man måske kunne arbejde med en slags bagatelgrænse, så de få lodsejere, der bliver inddraget grundet meget lille andel af ejendommen, kunne gå helt eller delvis fri.

Tilmed har det vist sig, at der fortsat hersker en opfattelse af, at et kommende dige skal være 2,10 meter højt. Det skal derfor præciseres, at diget vil være ca. 80 cm over niveauet på den eksisterende fjordsti, - altså vil udsigten ikke blive forringet.

Endvidere kan det oplyses, at der er indregnet det nødvendige omkring kloakken som ligger under Fjordstien, og at vi har en forventning om, at Forsyningen bliver inddraget i den forbindelse.